

RIIGIKOHUS

Avaldatud veebilehel *Riigikohus* (<https://www.riigikohus.ee>)

Avaleht > Konstitutsioonikohtute rollist õigusriigi ja inimõiguste tagamisel

Konstitutsioonikohtute rollist õigusriigi ja inimõiguste tagamisel

28. November 2024

Veneetsia Komisjon korraldas koostöös Armeenia Konstitutsioonikohtu ja Euroopa Nõukogu Inimõiguste ja Õigusriigi Peadirektoraadiga 14.–15. novembril rahvusvahelise konverentsi Armeenias Jerevanis, kus arutati konstitutsioonikohtute rolli üle õigusriigi ja inimõiguste tagamisel.

Konverentsi vestlusringides keskenduti konstitutsioonikohtu otsuste täitmisele ja sellele, millist mõju avaldavad need lahendid nii riigisisesele õiguskorrale kui ka laiemalt rahvusvahelisel tasandil. Samuti arutati selle üle, kuidas kajastatakse konstitutsioonikohtute lahendeid meedias: kas ja millisel määral on kriitika, sh teiste võimuharude poolt põhiseaduskohtute lahenditele aktsepteeritav, millised on kohtunike väljendusvabaduse piirid erinevate lahendite kommenteerimisel ja isiklike seisukohtade väljendamisel ning milliseid meetmeid saavad kohtud kasutusele võtta, et lahendite sisu jõuaks arusaadavalt võimalikult suure hulga inimesteni.

Image not found

file:///data/www/www.riigikohus.ee/sites/default/files/1.%20Uudised/2024/Armeenia/arutelu.jpg

[1]

Vestlusring konstitutsioonikohtu otsuste täitmise teemal. Arutelu juhtis Bulgaaria Konstitutsioonikohtu peasekretär ja Veneetsia komisjoni kaasesimees Valentin Georgiev ning vestlusringis osalesid Riigikohtu halduskolleegiumi esimees Ivo Pilving, Tai Kunigriigi Konstitutsioonikohtu president Nakharin Mektrairat, Armeenia justiitsminister Srбуhi Galyan ja Armeenia Kassatsioonikohtu president Lilit Tadevosyan. Foto: Armeenia Konstitutsioonikohus

Puutuvalt konstitutsioonikohtu lahendite siduvusse ja jõustumisse leiti, et riikide praktika on väga varieeruv. Kui Saksamaal on põhiseaduskohtu lahendid *ex tunc* ehk avaldamise hetkest siduvad kõigile, siis teistes riikides see sageli nii pole. Seejuures on kohtutele antud erinev pädevus, kas ja mil määral võib põhiseaduslikkuse järelevalves seadusandjale üldiseid suuniseid jagada. Igal juhul on põhiseaduskohtu lahendite täitmine ja laiemas mõttes respektseerimine hästi toimiva õigusriigi vältimatuks osaks.

Riigikohtu halduskolleegiumi esimees Ivo Pilving rõhutas oma ettekandes ja järgnenud diskussioonis, et põhiseaduskohtul ei pea olema tingimata jõulisi ja formaalseid volitusi selleks, et sundida parlamenti kohtu otsuseid täitma. Jõulistest volitustest olulisem on põhiseaduskohtu sõltumatus, mis koos asjatundlikkuse ja ausa menetlusega aitab tagada, et kohtuotsuseid aktsepteeritakse kui lõplikke, võimalikule kriitikale vaatamata.

Põhiseaduslikkuse järelevalve lahendite kommunikatsiooni olulise osana tõsteti esile pressiteated ja -konverentsid, kuivõrd läbi nende jõuab avalikkuseni selge sõnum, mis omakorda tõstab kohtute usaldusväärsust. Kohtulahendite puhul leidub alati neid, kes selle sisuga nõustuvad, ja neid, kes selle sisu kritiseerivad. Kriitika, mis ei põhine väärinfol, on kohtutele ausaks tagasisideks ja peegeldab ka laiemalt

ühiskonna tendentse. Kui aga kriitika läheb lahendi teinud kohtuniku suhtes isiklikuks, tuleb tagada kohtu usaldusväärsuse kaitse. Sotsiaalmeedia erinevad kanalid on saamas kohtute kommunikatsiooni igapäevaseks osaks.

Ajakirjaniku vaatevinklist tõsteti esile kolm mõtet, mis aitavad kaasa heale koostööle lahendite kommunikeerimisel:

1. korraldada regulaarseid kohtumisi ajakirjanikega;
2. mitte teha olulisi ja suurt avalikkuse tähelepanu pälvivaid lahendeid reede õhtul;
3. luua hea kontakt kommunikatsiooniosakonnaga.

Konverentsi raames leidis aset ka 21. Veneetsia komisjoni kontaktisikute kohtumine. Järgmine kontaktisikute kohtumine toimub 2026. aastal Zagrebis.

Riigikohtust osalesid konverentsil riigikohtunikud Ivo Pilving ja Paavo Randma ning Riigikohtu esimehe nõunik Karin Leichter-Tammisto, kes on Veneetsia komisjoni kontaktisik Riigikohtus.

Image not found

file:///data/www/www.riigikohus.ee/sites/default/files/1.%20Uudised/2024/Armeenia/grupipilt.jpg

[2]

Grupipilt. Foto: Armeenia Konstitutsioonikohus

Image not found

file:///data/www/www.riigikohus.ee/sites/default/files/1.%20Uudised/2024/Armeenia/Armeenia%20kk%20presidendiga.JPG

[3]

Fotol (vasakult) Riigikohtu kriminaalkolleegiumi kohtunik Paavo Randma, Armeenia Konstitutsioonikohtu president Arman Dilanyan ja Riigikohtu halduskolleegiumi esimees Ivo Pilving. Foto: Riigikohus

Lisateave: **Karin Leichter-Tammisto**, Riigikohtu esimehe nõunik, 730 9022, karin [dot] leichter-tammisto[®] riigikohus [dot] ee

Teate sisestas:

Sandra Sommer

pressiesindaja

5333 9846, 730 9042

sandra [dot] sommer[®] riigikohus [dot] ee

Allikas URL: <https://www.riigikohus.ee/et/riigikohus-armeenias>

Lingid

[1] <https://www.riigikohus.ee/sites/default/files/1.%20Uudised/2024/Armeenia/arutelu.jpg>

[2] <https://www.riigikohus.ee/sites/default/files/1.%20Uudised/2024/Armeenia/grupipilt.jpg>

[3]

<https://www.riigikohus.ee/sites/default/files/1.%20Uudised/2024/Armeenia/Armeenia%20kk%20presidendiga.JPG>